

Studiedagen en Cursussen

Studiedagen en Cursussen Najaar 2010

STUDIEDAG: MOSES ON MANAGEMENT

In onze razendsnel veranderende maatschappij is goed en degelijk leiderschap net zo schaars als het element Lantanum. Een van de oudste en meest aansprekende voorbeelden is Mozes – prototype van een onwillige leider. Hij gaf leiding in tijden van onzekerheid aan een groep die zich net uit de slavernij bevrijd wist, vormde hen om tot een volk en bracht ze naar het beloofde land.

Hoe kunnen we onze slavenmentaliteit kwijtraken?

Is onderhandelen via email beter dan face-to-face?

Hoe kun je een minderheid mobiliseren om de rest in beweging te krijgen?

Waarin verschillen de Bijbelse principes van andere principes?

Wat zou Mozes ons kunnen leren?

De recente crises dwingen ons fundamentele vragen te stellen over de validiteit van bestaande denk- en werkmodellen.

Zouden eeuwenoude wijsheden ons wellicht opnieuw kunnen inspireren en tot vernieuwende acties leiden?

Op deze studiedag zullen we een tipje van de sluier oplichten van het geheim van Mozes middels tekststudies en korte workshops.

- Doelgroep:** managers, bestuurders, beleidmakers, pastores, voorgangers en overige belangstellenden.
De docenten zullen duidelijk maken dat de Tenach een andere (en succesvollere) visie heeft op leiderschap dan de vigerende visies.
- Docenten:** Daphnee Chouchena en Daniël Beaupain
- Datum:** Zondag 3 oktober 2010
- Tijdstip:** 10.00 – 16.00 uur
- Plaats:** Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
- Kosten:** € 50,--
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

GEZELLIGE STUDIEMIDDAG: HET HOONGLIED BEPROEFD EN BEZONGEN

Het Hooglied, ook wel Lied der Lieder genoemd, blijft tot de verbeelding spreken. Hier lijken passie, liefde en trouw samen te gaan, een jaloers makende combinatie! Over jaloezie gesproken: het Hooglied deinst er niet voor terug de liefde zelf jaloers en sterk als de dood te noemen. Goddelijke vlammen zijn het.

Kaneel, wijn, druiven, granaatappels, myrrhe, het Hooglied spreekt niet alleen het oor aan, maar ook geur en smaak buitelen over elkaar heen. Net zoals de zinnelijke en speelse beschrijvingen van de geliefden en hun verlangende zoektocht naar elkaar menig kunstenaar heeft verleid deze haast goddelijke liefde te verbeelden. En dan nog maar te zwijgen van de muziek. Het Hooglied is een liefdeslied, dat alle zinnen aanspreekt en misschien daarom ook zo spiritueel is. Want ook de joodse commentaren op het boek zijn zeer inspirerend. Alle reden om eens een middag te houden waarin al deze facetten aan bod komen. Wij zijn zo gelukkig een schitterende muziekgroep te hebben gecontracteerd die allerhande liederen op teksten van het Hooglied verklankt. Dr. Marcel Poorthuis zal een enkel woord ter toelichting spreken: de muziek spreekt voor zich!

Voor de kunst en de spirituele kant van het Hooglied zal dr. Birke Rapp ons op deze middag het een en ander laten zien en horen. Zij is medewerkster van onze stichting en gepromoveerd op het Hooglied. Mede aan de hand van werken van Chagall zal zij vertellen over de passie van de Tora die met beelden uit het Hooglied wordt bezongen.

Op deze middag worden hapjes geserveerd die, hoe kan het anders, uit het Hooglied afkomstig zijn.

- Doelgroep:** Het belooft een gezellige middag te worden; allen die geïnteresseerd zijn in het Hooglied of eens kennis met onze stichting willen maken van harte welkom.
- Docenten:** Dr. Marcel Poorthuis en dr. Birke Rapp
- Datum:** 17 oktober 2010
- Tijdstip:** 's middags. Tijdstip wordt nog bekend gemaakt
- Plaats:** Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
- Kosten:** € 50,--
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

STUDIEDAG DRIELUIK: DE MESSIAANSE TALMOEDCOMMENTAREN VAN DE FILOSOOF EMMANUEL LEVINAS

Het messianisme is ongetwijfeld datgene wat jodendom en christendom verbindt en scheidt. Misschien is dat de reden dat er niet meer zoveel wordt nagedacht over wat de messiaanse verwachting nu eigenlijk is. In de filosofie van de Frans-Joodse filosoof Emmanuel Levinas (1906-1995) is de messiaanse verwachting de concrete ontplooiing van de tijd zelf, waarvan hoop op de toekomst en vergeving van het verleden de articulaties zijn. Vruchtbaarheid van het bestaan als zorg voor de komende generaties. En er is meer. Kan ik uitzien naar de Messias zonder in mijn levenshouding al iets van die messiaanse werkelijkheid waar te maken? Is op de Messias wachten ook een beetje Messias zijn? De uniciteit van het ik-zijn die door de filosofie nogal eens als louter subjectief van tafel is geveegd, blijkt hier de hoeksteen van een denken, waarin de asymmetrische verantwoordelijkheid voor de ander zonder meer uitverkiezing genoemd kan worden. Alleen ik ben daartoe opgeroepen.

Levinas ontleent deze visie op het subject mede aan de oude joodse geschriften van Talmoed en midrasj. Ondanks de schijnbare ontoegankelijkheid en antiquiteit weet Levinas aan deze rabbijnse discussies een verrassende actualiteit te verlenen, hierbij geïnspireerd door zijn leermeester-clochard Chouchani.

In drie bijeenkomsten verkennen we de messiaanse Talmoedcommentaren van Emmanuel Levinas.

Marcel Poorthuis promoveerde op dit onderwerp en schreef daarnaast een toegankelijke inleiding op het denken van Emmanuel Levinas, samen met filosoof Joachim Duyndam (Kopstukken, Lemniscaat, tweede druk 2005).

Doelgroep: Geïnteresseerden in Talmoed, geïnteresseerden in joodse filosofie.
Docent: Dr. Marcel Poorthuis
Data: Maandag 13 en 20 december 2010 en donderdag 6 januari 2011
Tijdstip: 10.00 - 16.00 uur
Plaats: Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
Kosten: € 50,--
Voorwaarden: Verplichte literatuur is het boek 'Het Gelaat van de Messias', door dr. Marcel Poorthuis. Dit boek is verkrijgbaar via het secretariaat van de Folkertsma Stichting en kost € 22,50.
Aanmelden: Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

STUDIEDAG TWEELUIK: JUDA HALEVI EN DE STRIJD TUSSEN DE RABBANIETEN EN DE KARAIËTEN

De Andalusische dichter en arts Juda Halevi (1070-1141) maakte aan het einde van zijn leven alija. Hoe leefde een ontwikkelde Jood in een maatschappij waarin de macht verdeeld was tussen moslims (opkomst Almohaden) en christenen (Reconquista)? Welke intellectuele en religieuze verleidingen bestonden er in het 12e eeuwse Sefarad: die van agnosticus of vrijdenker (apikoros), die van Karaïet, die zijn geloof alleen op Tenach baseert, met uitsluiting van de rabbijnse traditie. Halevi's apologie van het Jodendom, de Kuzari (1140), geeft antwoord op deze vragen. In een tweeluik gewijd aan Juda Halevi behandelt Rolf Post Halevi's leven onder andere aan de hand van gedichten en ook zal hij de structuur en globale inhoud van de Kuzari behandelen (10 oktober). Het onderwerp van de tweede lezing (24 oktober) is de Kuzari als antwoord aan de vrijdenker (apikoros - vergelijk Pirké Awot 2:14) en Halevi's halfslachtige bestrijding van het Karaïsme.

Doelgroep: Iedereen die wel eens wat meer wil weten over het beroemde boek de Kuzari en die wil weten welke strijd er tussen de Karaïten en de Rabbanieten woedde.
Docent: Rolf Post
Datum: Zondag 10 en zondag 24 oktober 2010
Tijdstip: 10.30 - 16.00 uur
Plaats: Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
Kosten: € 50,--
Aanmelden: Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

EENHEID VAN GOD IN TALMOEDISCH DENKEN

Tijdens deze sessies zal het tractaat Berachot in de Nederlandse vertaling worden behandeld, waarin geworsteld wordt met de Sjema-verklaring. De rabbijnse uitleg van de Hebreeuwse Bijbel, zoals bediscussieerd in de Talmoed, is de basis van de joodse leefwijze. De Nederlandse vertaling van het tractaat Berachot door dr. Jacob de Leeuwe maakt deze literatuur van de mondiale traditie toegankelijk voor het Nederlandse publiek. Via dit materiaal zullen wij met het 'lernen' ingaan op joodse spiritualiteit: tefillah (gebed), berachot (zegenspreuken), Sjema (Hoor- de verklaring van Gods eenheid), enz. Waarom is Talmoed zo belangrijk en relevant voor ons? Talmoedisch denken betekent de waarheid op een genuanceerde manier opvatten. Daarom is controverser (machloket) legitiem en gewenst. "Deze en ook deze zijn de woorden van een dynamisch levende God," luidt de bat kol, de hemelse stem, volgens de Talmoedische legende m.b.t. de tegenovergestelde meningen van Hillel en Sjammai, beroemde rabbijnen van de eerste eeuw voor onze jaartelling.

vervolg op pagina 3

vervolg van pagina 2

Deze intellectuele sfeer (die haaks staat op de conventionele religieuze intuïtie) te ervaren en begrijpen kan een bijdrage zijn tot de bevordering van tolerantie en begrip voor de ander in onze samenleving.

- Doelgroep:** Voor spiritueel betrokken mensen zoals predikanten, pastores, rabbijnen, imams en anderen die belangstelling hebben voor levensbeschouwing, ethiek en zingeving. Mensen die door leren in de intellectuele en spirituele diepte van het jodendom willen duiken en die open staan voor uitwisseling van hun religieuze intuïties en ideeën met collega's. Dit alles in een ontspannen sfeer waarin theologie niettemin 'bloed-serieus' genomen wordt.
- De studie van Talmoed heeft geen begin of eind; de lesmethode, zoals de structuur van de Talmoed, is modulair. Dus ook mensen die de Talmoed cursussen van het laatste jaar niet bijwoonden, kunnen zich voor deze cursus aanmelden. Sterker nog, we moedigen ze van harte aan.
- Docent:** Rabbijn dr. Tzvi Marx
- Datum:** 6, 13, 20 en 27 oktober, 3, 10, 17, 24 november 2010
- Tijdstip:** 12.30 – 14.30 uur
- Plaats:** Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
- Kosten:** € 120,--
- Voorwaarden:** Tractaat Berachot, vertaling Jacob de Leeuw aanschaffen
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

CURSUS SHIRAH - HEBREEUWS LEREN DOOR ZINGEN

Per les wordt een lied bestudeerd. Er wordt gekozen voor een Hebreeuwse tekst met een melodie. Deze wordt per les behandeld, geleerd en gezongen. De liederen worden gekozen uit verschillende categorieën, Bijbelteksten met traditionele melodieën, Chassidische teksten en melodieën, liederen voor de feestdagen en kinderliedjes.

De Chassidische liederen met hun oer-Bijbelse woorden, worden gepresenteerd als nigoens, liederen van het zingende hart. Tijdens het oefenen van de nigoens ontstaat er een gepassioneerde sfeer. Ook wordt geluisterd naar de verbindingen tussen de woorden. Het audio-aspect van de klank en de taal wordt hierin sterk benadrukt. De opbouw van de les is dus volledig gebaseerd op het lied zelf. Hebreeuws kunnen lezen en schrijven is niet noodzakelijk. De Hebreeuwse tekst wordt ook fonetisch gepresenteerd.

- Doelgroep:** Shirah-deelnemers en geïnteresseerden
- Docent:** Judi Gor
- Datum:** 5 en 26 september, 10 en 24 oktober, 7 en 21 november, 12 december
- Tijdstip:** 12.00 uur – 14.00 uur
- Plaats:** Tjetske van Winzum, Eikenlaan 26, 3768 EV Soest ((5 min. loopafstand van station Soest-Zuid)
- Kosten:** € 90,--
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting te Amsterdam, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

CURSUS BIJBELS HEBREEUWS

Een cursus Bijbels Hebreeuws lezen voor gevorderden. We bereiden thuis de teksten voor en bespreken die in de les. Er is aandacht voor grammatica, maar eveneens ruimte voor gesprek over de teksten, vaak aan de hand van de rabbijnse uitleg. We beginnen te lezen in Genesis 29.

- Docent:** Justine Aalders
- Datum:** 24 september, 8 en 22 oktober, 5 en 19 november, 3 en 17 december 2010. In het voorjaar gaan we door.
- Tijdstip:** 10.30 – 12.15 uur
- Plaats:** Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
- Kosten:** € 100,--
- Voorwaarden:** Bijbels Hebreeuws enigszins tot redelijk beheersen
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

CURSUS BIJBEL VOOR BEGINNERS

De bijbel is een eeuwenoud boek, waar mensen tot op de dag van vandaag hun inspiratie uithalen. Wat staat er eigenlijk in, waar komt dat boek vandaan, hoe is het ontstaan? Over deze en andere vragen gaat deze cursus.

- Docent:** Justine Aalders
- Datum:** 8 en 22 oktober, 5 en 19 november 2010
- Tijdstip:** 14.00 – 16.00 uur
- Plaats:** Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
- Kosten:** € 60,--
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

HET LEVEN HEILIGEN OVER SEFER WAJIKRA, HET BOEK LEVITICUS

Tijdens deze sessies zal de Tenach met het commentaar van Rasji besproken worden.

Leviticus is vaak verwaarloosd door theologen, met name vanwege de afkeer van dierenoffers (karbanot). Maar wij moeten in dit verband op Jesaja 58 letten met zijn kritiek op vasten en de rituelen van Jom Kippoer. Vragen die hierdoor opkomen zijn onder andere: Waren de profeten tegen dierenoffers en rituelen? En gegeven het feit dat een groot deel van het boek Exodus gewijd is aan de Tabernakel (waar dierenoffers centraal staan): Waarom staat er niets over dierenoffers in de Tien Woorden? De opdracht tot naastenliefde en de liefde voor de vreemdeling komt bovendien eveneens uit het boek Leviticus (Lev. 19:18, 34.). Eveneens thema's als zonde en verzoening; de erkenning dat mensen fouten kunnen maken waarna herstel mogelijk is. Dit wordt beschreven in het Jom Kippoer-ritueel, waarin schuldbelijdenis en het proces van verzoening en spirituele reiniging centraal staat (Lev. 16). Misschien is het belangrijkste concept in Leviticus de idee dat de mitzvat (geboden) bedoeld zijn om het leven te onderbouwen en niet voor de dood (ve'chai bahem, Lev. 18:5). En dit allemaal omringd met de opdracht om heilig te worden (Lev. 19), de feestdagen met alle ethische betekenissen te vieren (Lev. 23). En tot slot is er ook in dit geweldige boek de utopische visie van de Sjabbat- en Jubeljaar-cycli, waarin de droom van de gelijkheid van alle mensen vorm krijgt. Er komt dus zeker meer aan de orde dan alleen de beschrijving van dierenoffers.

Wij gebruiken de Bijbeltekst met het commentaar van Rasji (Rabbin Sjloomo Jitzchaki, 11e eeuw, Frankrijk) in de Nederlandse vertaling van rabbijn Onderwijzer.

- Doelgroep:** Voor spiritueel betrokken mensen zoals predikanten, pastores, rabbijnen, imams en anderen die belangstelling hebben voor levensbeschouwing, ethiek en zingeving en de Bijbel op een andere manier willen leren. Een manier die recht doet aan hun intellectuele vermogen en die hun spirituele diepte raakt.
- Docent:** Rabbijn dr. Tzvi Marx
- Datum:** 6, 13, 20 en 27 oktober, 3, 10, 17 en 24 november 2010
- Tijdstip:** 14.45 - 15.45 uur
- Plaats:** Folkertsma Stichting voor Talmudica, Rapenburg 45, 1011 TV Amsterdam
- Kosten:** € 80,--
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

VUGHTS LEERHUIS WAT HET JODENDOM BIJDT AAN DE SAMENLEVING

In het Vughts Leerhuis duiken wij de joodse traditie verder in door de Tenach, Talmoed, midrasj en Joodse filosofen en theologen (zoals Halevi en Maimonides) te bestuderen in geselecteerde teksten. Teksten gespits op ethiek, psychologie, spiritualiteit van de mens en zijn handelen als individu, en als deel van een volk. Wij doen dat niet op polemische of apologetische wijze, maar gewoon door de inhoudelijke kant te bekijken zonder ideologische achterliggende doelen. In onze multiculturele samenleving past het de joodse traditie te bestuderen zonder ideologie of gevoel van verdediging. Terwijl het volk Israel in de buitenwereld nog een kleine minderheid is, bestaat de staat Israel wat zekerheid biedt aan het Joodse bestaan. Ook kritische vragen kunnen ter discussie worden gesteld. De onderwerpen gaan van persoonlijk tot maatschappelijk, van de intieme tot publieke gebieden van het leven, van ziekte en gezondheid, van familielevens tot verhouding met vreemdelingen, en ook in de context van locale en internationale setting, van wc tot het paleis. Kortom, van de aarde tot de hemel. In de sfeer van discussie laten zich de klassieke teksten op de hedendaagse realiteiten toespitsen.

- Doelgroep:** Mensen die wel en die nooit een Joods leerhuis hebben meegemaakt, ook mensen die wel en niet een academische opleiding hebben gevolgd. Nieuwsgierigheid en belangstelling voor het spirituele erfgoed van het Jodendom te willen zien zijn de voorwaarden.
- Docent:** Rabbijn dr. Tzvi Marx
- Datum:** 7 en 28 oktober, 11 november, 2 december 2010, 27 januari, 10 en 14 april, 12 mei 2011
- Tijdstip:** 19.30-21.15 uur
- Plaats:** Lambertuskerk, Helvoirtseweg 5, Vught (10 minuten lopen van NS-station Vught)
- Kosten:** € 130,--
- Aanmelden:** Folkertsma Stichting, 020 845 5808, of via info@folkertsmastichting.nl

B. Folkertsma Stichting voor Talmudica

Rapenburg 45
1011 TV Amsterdam
T 020 845 5808
E info@folkertsmastichting.nl

Voor meer informatie:
www.folkertsmastichting.nl
Rekeningnummer ING 3461119

De Folkertsma Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41200316.
ISSN: 1879-7954